

alimara

REVISTA DE TREBALL SOCIAL

NÚMERO 40 / SEGONA ÈPOCA / DESEMBRE DE 1997

**Consell Insular
de Mallorca**

alimara

Núm 40

Segona Època, desembre de 1997

Edita: Consell Insular de Mallorca
Redacció: Servei d'Acció Social i Sanitat
General Riera, 67
07010 Palma
Tel.: (971) 76 07 62
Fax: (971) 76 19 52

Portada: **Xisco Fuentes**

Maquetació
i impressió: Gràfiques Son Espanyolet

Dipòsit Legal: PM - 128 - 1987

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

Conformen aquest bloc temàtic quatre articles dels que cal dir que representen l'opinió consensuada dels membres de l'Associació Balear de Salut Mental, encara que cada un dels articles vagi signat per distints professionals (amb l'excepció del primer que és de l'Associació). Aquesta associació es posà en contacte amb aquesta redacció exposant el seu interès en la publicació d'aquests articles i ens va semblar molt adient.

Ençata el bloc la Memòria de les "III Jornades Autonòmiques de Salut Mental a Balears", realitzades els dies 30 i 31 de gener, i l'1 de febrer d'enguany al Centre de Cultura "Sa Nostra", en la qual se'n destaquen les conclusions. La publicació d'aquesta memòria ha semblat oportuna a aquesta redacció ja que serveix com a introducció a la resta d'articles i ajuda a situar el tema.

El segueix l'article "Salut Mental a Balears", de Rafael de la Rosa, psiquiatre, President de l'Associació, on se'ns fa una exposició de com es troba la situació de la Salut Mental a les Illes Balears, començant per fer una mica d'història, per analitzar posteriorment la situació actual i per acabar amb un seguit de perspectives que passen per la planificació i la coordinació entre els diferents recursos de Salut mental.

Posteriorment, presentam un article d'opinió crítica, signat per Marian Feliu, treballadora social, en el qual vessa sobre el paper una reflexió molt pròpia i sorgida de la realitat viscuda en el dia a dia, en el qual sorgeix una frase: "haver arribat a acords" que esdevé el seu crit contra la manca de coordinació entre institucions i entre els mateixos professionals.

Tanca el bloc, l'article "A les escoltes del patiment psíquic de l'infant. La importància de l'atenció precoç i assistència primària", d'Elena Gayán i Margarita Mulet, psicòlogues clíniques. En ell se'ns introdueix en el camp de la salut mental, però l'infantil i se'ns exposa la influència de la interacció mare-nadó en el desenvolupament posterior de l'infant, la importància de l'atenció precoç i l'assistència primària destacant-ne la "capacitat d'escoltar" que han de tenir els progenitors i/o, per defecte, els professors i els equips psicopedagògics. Se'ns explica com es manifesta el patiment psíquic a l'escola i acaba amb l'anàlisi dels serveis d'atenció específics en salut mental infanto-juvenil a Mallorca i amb les conclusions que podem resumir en "la necessitat urgent d'un pla de salut mental" i la creació d'una "Comissió Tècnica Institucional del Menor".

III JORNADES AUTONÒMIQUES DE SALUT MENTAL A BALEARS

Associació Balear de Salut Mental

MEMÒRIA

1. INTRODUCCIÓ

Les terceres jornades de l'Associació Balear de Salut Mental es dugueren a terme al Centre de Cultura "Sa Nostra" de Palma, els dies 30 i 31 de gener, i l'1 de febrer de 1997, amb la col·laboració de la Conselleria de Sanitat i Consum del Govern Balear, la Comissió de Benestar Social del Consell Insular de Mallorca, la Regidoria de Sanitat de l'Ajuntament de Palma, el Col·legi de Psicòlegs de Balears, la Caixa de Balears "Sa Nostra" i distints laboratoris farmacèutics.

L'interès i la preocupació sobre els temes de salut mental existent a la nostra Comunitat Autònoma entre els professionals i els ciutadans, quan s'està pendent d'una reestructuració dels serveis psiquiàtrics, es mostrà des del primer anunci de les jornades i des de diverses instàncies, institucions i mitjans de comunicació, on foren àmpliament reflectides. En consonància amb aquest ambient, l'Hble. Conseller de Sanitat i Consum del Govern Balear, en la inauguració, reconegué la necessitat d'una reorientació i un enfortiment dels serveis de salut mental a les Illes Balears.

Les Jornades, adreçades a ser un espai de trobada, d'intercanvi, actualització i formació dels distints professionals integrats als diversos àmbits, majoritàriament públics de la salut mental de Balears, es configuraren entorn a taules de feina que analitzaren i debateren temes d'interès professional i general. Així:

- Planificació dels serveis assistencials en salut mental.
- Mitjans de comunicació i salut mental.
- El procés diagnòstic en salut mental: entre el determinisme biològic i el cultural.
- Importància de la formació i la supervisió dels professionals en salut mental.
- La síndrome de Burn-Out.
- El paper de les psicoteràpies en els serveis de salut mental.
- La interacció dels distints nivells assistencials: la continuïtat d'atenció.

2. PARTICIPACIÓ

2.1.- Inscripcions.....124

Per professions/títols.

. Psicòlegs/gues.....	34,72%
. Metges (Psiquiatres/Família)....	23,61%
. Estudiants	13,19%
. ATS/Infermeria	9,72%
. Treballadors/es Socials.....	9,02%
. Auxiliars Clínica.....	1,38%
. Pedagogs/gues	1,38%
. Educadors/es	0,69%
. Advocats.....	0,69%

2.2.- Ponents18

2.3.- Moderadors/es.....7

2.4.- Comitè Organitzador8

2.5.- Convidats.....3

Nota.- Del total d'inscripcions el 25% eren socis de l'Associació Balear de Salut Mental i el 75% no socis.

3. CONCLUSIONS

Les III Jornades de Salut Mental han estat un espai de reflexió sobre l'estat actual de la Salut Mental en general i més concretament sobre el treball que es du a terme a les nostres Illes.

La reflexió i l'anàlisi anaren des d'una perspectiva concreta dels treballs individuals exposats per les experiències dels diferents ponents, fins a una altra més general, com és el qüestionament i valoració dels serveis i recursos que actualment atenen la Salut Mental.

3.1.- Entre les aportacions de caràcter individual es va concloure que:

- Mitjançant un estudi es comprovà que la mala adaptació sociolaboral és el factor més fortament associat a la síndrome Burn-Out o estrès sociolaboral.
- S'exposaren els avantatges de l'abordatge terapèutic familiar sistèmic en l'assistència pública, especialment en l'assistència de la Salut Mental Infanto-juvenil.
- S'analitzaren les possibilitats i limitacions de la teràpia psicoanalítica en l'assistència pública i els seus avantatges quant a altres intervencions de caràcter dinàmic.
- Es demostrà la utilitat de la Interconsulta en l'Atenció Primària com a:
 - . Filtre de la demanda.
 - . Activitat clínico-formativa.
 - . Contacte amb la realitat assistencial, per detectar necessitats i demandes.
 - . Comunicació bidireccional enriquidora per oferir un millor servei.
- Mitjançant un estudi es detectà la gran influència que tenen els mitjans de comunicació sobre els conceptes que té la població en general de la salut mental. Això ens fa creure necessari que:

- Hi hagi una estreta col·laboració entre els treballadors en salut mental i els mitjans de comunicació.
- Aprofitar els mitjans de comunicació per integrar la problemàtica de la salut mental en el context de salut en general.
- Utilitzar els mitjans de comunicació per donar a conèixer les possibilitats terapèutiques i assistencials d'utilitat per a la comunitat.
- Necessitat d'establir uns criteris ètics a l'hora de tractar temes referits a la salut mental en els mitjans de comunicació.

Es posà de manifest les notables diferències en la formació dels especialistes dels diferents països de la Unió Europea, destacant que són més importants les històriques que no les econòmiques i les organitzatives. Aquest fet explica per què la psiquiatria es la branca de la medicina més influïda pels factors socioculturals.

- La formació dels MIR de psiquiatria a les Balears està implantada des de l'any 1994 i dels PIR des de 1995.
 - Les dues formacions compten amb un programa teòric i un sistema de rotacions pels diferents serveis.
 - Aquestes rotacions es fan tant pels diferents serveis de salut mental depenents de l'Insalud com de la Comunitat Autònoma.
 - En els casos de serveis inexistents a la nostra Comunitat Autònoma (el d'infanto-juvenil) es fan a altres comunitats autònomes de l'Estat espanyol.

3.2.- Quant a l'organització dels serveis assistencials en la salut mental es detectaren les següents qüestions fonamentals:

- La necessitat d'una planificació general de tots els serveis.
- La definició de l'atenció a la salut mental com a servei sanitari especialitzat.
- La necessitat de definir objectius i programes en l'assistència de la salut mental.
- La necessitat d'una col·laboració entre els professionals de la salut mental i espais de trobada per regularitzar-la.
- Confirmació del treball interdisciplinari com a mètode inqüestionable en salut mental.
- Els serveis sanitaris han d'estar articulats amb els serveis socials, els educatius i els judicials.
- Necessitat de trobar alternatives a les dificultats que generen els diferents procediments.
- Es constatà una manca d'avaluació i de la seva exigència en la feina en salut mental.
- Es destacà l'absència d'una política preventiva en general.
- La prevenció, en certs sectors de la població de risc (mares adolescents, problemes infanto-juvenils, població marginal, etc.), es fonamental per evitar futures cronificacions.
- Es constatà també, que actualment hi ha una crisi sanitària mundial, originada per l'augment de la demanda i la limitació dels recursos per atendre el sistema de salut actual, i que afecta en major manera

a la salut mental, ja que aquesta encara no està ben assolida pel sistema vigent.

3.3.- Quant a la nostra Comunitat Autònoma, a més de subscriure els esmentats punts generals, se n'assenyalen d'altres de particulars com són:

- La manca de recursos ambulatoris.
- La manca d'un servei específic infanto-juvenil.
- La manca de mitjans per a la rehabilitació dels malalts crònics.
- També es reconeix la millora, aquests darrers anys, en l'atenció dels malalts aguts i la seva inclusió en el sistema general de salut.
- Es valora positiu el principi d'ordenació dels recursos impulsat per la Comunitat Autònoma i l'Insalud, a través dels documents elaborats per la Comissió Mixta.

4. CONSIDERACIONS

Malgrat tot l'anterior, els professionals mantenen l'interès per la tasca diària i més davant les expectatives de canvi creades de cara a l'organització futura dels recursos.

Consideram que aquestes jornades han estat molt profitoses, tant per les aportacions i els debats, com per la nombrosa participació que han tingut.

Per tot, volem donar les gràcies als participants, ponents i moderadors, i felicitar el comitè organitzador i la junta directiva per l'èxit de la seva tasca.